

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНЬСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ

особами які постраждали
внаслідок збройної
агресії РФ в
Закарпатській області

**Реалізація права на працю, особами які постраждали внаслідок збройної агресії
РФ в Закарпатській області: Звіт моніторингу/ Ю.Опаленик**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ГРОМАДУ

Адмін. центр: **м. Ужгород**

Площа області, кв.км: **12777 км²**

К-ть населення: **1253791**

К-ть районів: **6**

К-ть територіальних громад: **64**

Кількість населених пунктів: **605**

Питання 1

Що роблять органи влади та громадський сектор для релокованих підприємств та ВПО щодо працевлаштування

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України на територію області станом на 19 серпня 2022 року розселено по комунальних закладах близько **120353** внутрішньо переміщені особи, з них – **24869** чоловіків; **54518** жінок; **40514** дітей; **452** осіб з інвалідністю.

Під час війни бізнес повинен працювати адже це стабільність економіки.

За таких умов Закарпатська обласна військова адміністрація за ініціативою керівництва взяла вектор на вирішення ряду найважливіших проблем регіону. Одною з таких є проблема працевлаштування внутрішньо переміщених осіб.

До спільної роботи над цим питанням були долучені Закарпатський обласний центр зайнятості, голови районних військових адміністрацій, голови територіальних громад області, представники районних філій центру зайнятості та інспектори управління Держпраці, які плідно працюють та мають на меті забезпечити місцеві та релоковані підприємства кваліфікованими кадрами та, з іншого боку, знайти людям роботу.

До даного процесу долучається також і громадський сектор. Так ГО центр зайнятості вільних людей, які у рамках проекту розширення економічних можливостей осіб у Закарпатській області надають ВПО кар'єрні та психологічні консультації, а також проводять тренінги з працевлаштування. Серед активностей, якими можуть скористатися внутрішньо переміщені особи безпосередньо у регіоні свого проживання:

- **індивідуальні та групові консультації за вузькими темами щодо кар'єрного розвитку**
- **індивідуальні та групові психологічні консультації**
- **вебінари, спрямовані на вдосконалення навичок пошуку роботи та підвищення впевненості у собі.**

Під час консультацій переселенці зможуть:

- пропрацювати індивідуальний психологічний, або кар'єрний запит;
- дізнатися, де шукати та як знайти роботу за спеціальністю у регіоні проживання;
- дізнатися про особливості ринку праці регіону, в якому перебуваєте, його актуальні вакансії, а також про вимоги роботодавців;
- отримати інструменти для ефективного пошуку роботи;
- зрозуміти свої сильні сторони, як їх правильно прописати в резюме та презентувати роботодавцю;
- дізнатися про можливості перекваліфікації та актуальні сфери.

Наразі вже були проведені робочі зустрічі на базах районних військових адміністрації. До цих зустрічей на обговоренні основних проблем щодо працевлаштування у відповідних районах долучились представники РВА, ОВА, обласного та районних центрів зайнятості, інспектори Держпраці, голови та представники територіальних громад. Учасниками розробили перспективний механізм співпраці, домовились про обмін інформацією та допомогу місцевим та релокованим підприємцям з метою створення нових робочих місць.

Одним з джерел інформації про осіб, бажаючих знайти роботу, та суб'єктів господарювання, що пропонують вакансії, стали анкети-опитувальники, розроблені Закарпатською ОВА, які були розповсюдженні по всім територіальним громадам, опубліковані на веб-сайті та на сторінці фейсбук військової адміністрації. Здійснивши аналіз отриманої інформації бажаючих знайти роботу, за даними анкети-опитувальника виявилось **400** осіб, та близько 100 заявок підприємств, що пропонують роботу

в діапазоні від 1 до 50 вакансій. Також для отримання більш детальної інформації в розрізі територіальних громад щодо осіб, які бажають працевлаштуватись та підприємств, які готові працевлаштувати таких осіб, було створено 2-і онлайн-таблиці. Працівники ТГ вносять відповідні дані по мірі їх надходження.

Створено спеціальний чат-бот для комунікації з підприємцями, які мають бажання перенести виробництво¹.

Для місцевих компаній: Закарпатська обласна військова адміністрація просить місцеві суб'єкти господарювання, які можуть на своїй території розмістити підприємства, які переміщені із зони бойових дій, надати таку інформацію:

- **Площа приміщення/земельної ділянки, яка може бути надана в користування (оренду);**
- **Наявність підключення до електромереж/потужність у кВт;**
- **Наявність каналізації;**

Центр підтримки підприємців в Ужгороді. Консультує по переведенню бізнесу, допомога в пошуку місця, комунікація з громадами, допомога в підборі персоналу та запуску бізнесу в регіоні.

Агентство регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття». Допомоге бізнесу по налагодженню партнерств з громадами та релокації у Закарпаття і сусідні транскордонні регіони, підтримка пошуку фахівців та запуску бізнесу в регіоні.

На Закарпатті створили та зареєстрували перший в Україні «земельний банк» для релокації підприємств і будівництва житла для ВПО.

Так, «земельний банк» формує три основні напрямки використання:

¹ <https://t.me/EvacuatedEnterprisesZKbot>

- земельні ділянки під будівництво тимчасового житла для ВПО;
- земельні ділянки, об'єкти та приміщення для релокованих підприємств і технопарків;
- земельні ділянки під сільськогосподарський кластер.

Був також зареєстрований перший індустріальний парк Марамуреш на Закарпатті з початку воєнного стану. Реєстрація індустріального парку Марамуреш є одним із багатьох кроків для розвитку бізнесу, зокрема релокованого з гарячих точок на Закарпаття. Він спеціалізуватиметься на галузі меблевої промисловості та деревообробки. Цей парк дасть понад 5000 робочих місць

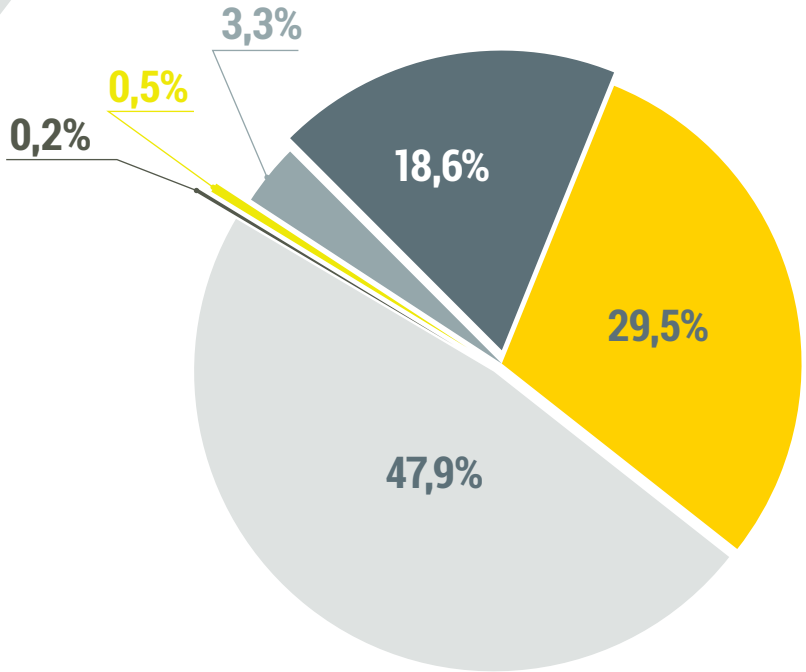
На Закарпаття евакуювалися понад **30 тисяч** представників ІТ-сфери, що дало змогу створити Закарпатський ІТ-кластер до якого заявки на вступ подали вже близько **100** компаній та **300** ФОПів

Питання 2

Яких напрямків діяльності підприємства були релоковані на Закарпаття

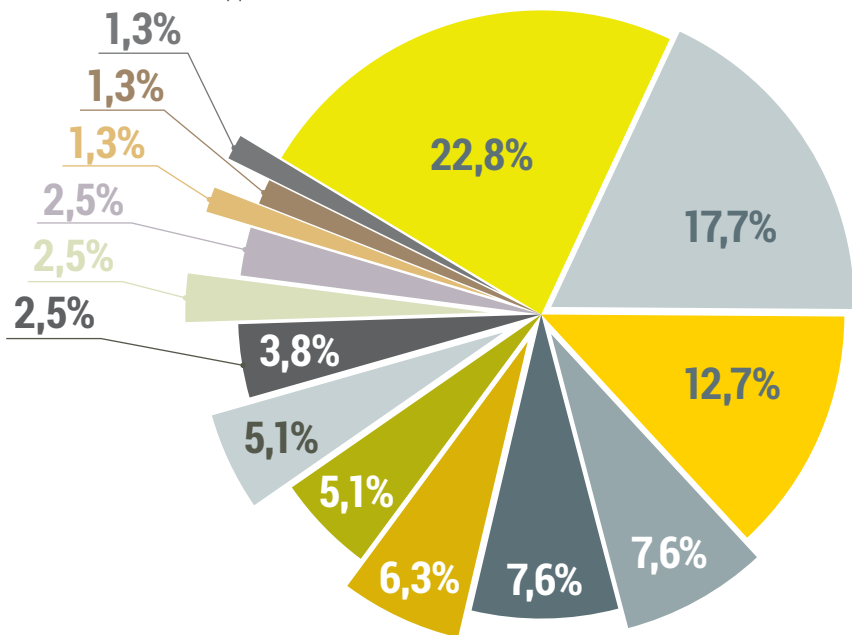
Завдяки діям органів влади на всіх рівнях – Міністерства економіки України, органів місцевого самоврядування, Фонду державного майна, створено умови для релокації бізнесу із територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій. Зазначене дало можливість перемістити до Закарпаття **424** підприємства із яких **365** працюючих, а 59 ще у процесі переїзду, монтажу та підключення обладнання.

Із загальної кількості релокованих до Закарпаття підприємств

- підприємства, які відносяться до ІТ індустрії
- до сфери послуг в т.ч. і торгівельних
- підприємства переробної промисловості
- відносяться до сфери будівництва
- вантажний автомобільний транспорт
- сільське господарство

Із загальної кількості підприємств переробної промисловості, які релокувалися до області (79 одиниць), це підприємства основним видом діяльності яких є:

- виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування – 22,8% всіх підприємств переробної промисловості
- виробництво одягу – 17,7%
- виробництво машин і устаткування – 12,7%
- оброблення деревини та виробів з деревини, крім меблів – 7,6%
- виробництво харчових продуктів – 7,6%
- виробництво меблів – 6,3%
- виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – 5,1%
- виробництво іншої продукції – 5,1%
- поліграфічна діяльність – 3,8%
- виробництво електричного устаткування – 2,5%
- виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – 2,5%
- ремонт і монтаж машин і устаткування – 2,5%
- виробництво гумових і пластмасових виробів (виробництво будівельних виробів із пластмас) – 1,3%
- виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 1,3%
- виробництво машин і устаткування, н.в.і.у. – 1,3%

Є такі підприємства, які приїхали до області, перевезли обладнання і вже повертаються додому на звільнені території. Таких на сьогодні **25** суб'єктів господарювання.

За оперативними даними кількість працюючих на релокованих підприємствах складає трохи більше **5442** осіб і планується до кінця поточного року створити додатково понад **1500** робочих місць.

За даними Закарпатського обласного центру зайнятості від початку військової агресії російської федерації проти України на обліку перебувало **950** осіб, що мають статус ВПО. Станом на 18 серпня на обліку перебуває **438** осіб, що мають статус ВПО. Проте вони також наголошують що завдяки їхній комунікації з підприємствами та зустрічами з ВПО було працевлаштовано близько **700** осіб зі статусом ВПО які не перебували на обліку.

Станом на 18 серпня **135** роботодавців в яких працює **337** осіб, що мають статус ВПО, отримали позитивне рішення щодо компенсації витрат на оплату праці в розмірі **6500** грн. за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні. Дана компенсація виплачується протягом двох місяців - за перший та другий місяць роботи вимушеного переселенця.

З 7 травня 2022 року вступив в дію Закон України від 21.04.2022 р. №2220-ІХ, «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану», який спрощує процедуру реєстрації безробітних. Люди, які не змогли припинити трудові відносини та забрати свою трудову книжку, мають право зареєструватися в якості безробітних за своєю заявою. Одночасно Держслужба зайнятості інформує про це роботодавця, ПФУ та ДПС, а дані про трудовий стаж отримують в державних реєстрах.

Це набагато спростило роботу центрам зайнятості та позитивно вплинуло на вимушено переміщених осіб.

У січні-липні 2022 року роботодавці подали до центрів зайнятості області інформацію про наявність **5,2 тис.** вакансій для працевлаштування.

Структура вакансій за видами економічної діяльності:

- **32,7%** – на підприємствах переробної промисловості
- **16,8%** – в торгівлі та ремонті
- **8,3%** – у тимчасовому розміщуванні й організації харчування

У професійному розрізі найбільше вакансій пропонувалося для:

- кваліфікованих робітників з інструментом (**23,2%**)
- працівників сфери торгівлі та послуг (**17,1%**)
- робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин (**14,6%**)
- некваліфікованих працівників (**12,6%**)
- фахівців (**8,8%**)
- кваліфікованих робітників сільського господарства (**6,3%**)

Багато з ВПО хочуть проходити перекваліфікацію на іншу робітничу професію яку можна виконувати дистанційно адже в разі переїзду на інше місце проживання чи повернення додому робота залишається.

Питання 3

Проблематика працевлаштування ВПО

Також хочу наголосити на тому, що проблематикою у працевлаштуванні є просте незнання людей про вакансії на підприємствах, особливо це стосується людей які проживають в гірських районах, через відсутність інтернету, мобільного зв'язку, та транспортного сполучення адже у нас наявні великі підприємства що привозять на роботу працівників на власних автобусах проте у віддалені райони вони не їдуть, небажання кадрів чоловічої статі офіційно ставати на облік у місцевих військкоматах, брак вакансій за спеціальністю та рівнем освіти, брак навичок пошуку роботи, наявні робочі місця пропонують дуже низьку заробітну плату.

Якщо взяти інформацію в Ужгородському міському центрі зайнятості на ринку м. Ужгорода 75 актуальних вакансій, 39 вакансій які поступили з інших джерел а саме по професіям:

- робітничим професіям (кухар, з/пл. до 9 тис.грн., верстатники деревообробних верстатів – 10 тис. грн., охоронники -10тис.грн., швачки- 16 тис. грн., штукатуру, облицювальники-плиточники-10 тис. грн., касир-торговельного залу -9 тис.грн. та інші.
- інженерно-технічним, службовці- інженери (будівельники, програмісти, метрологія, охорона праці)- 30 тис.грн. сестра медична-12 тис. грн., менеджер зі збуту-10 тис.грн., інспектора- 10тис.гр., лікарі, лаборанти фармацевти- більше 10 тис.грн., інженера технологи(хімічна промисловість, легкова)- 10тис. і більше та інші.

Як бачимо більшість запропонованих посад передбачає заробітну плату 10000 грн. що для багатьох людей які переїхали на проживання в Закарпатську область замала.

Ще одна проблематика пов'язана з тим, що через відсутність можливості влаштувати дитину в школу чи садочок, адже в нас зареєстровано **40514** дітей ВПО, немає можливості батькові чи матері влаштуватись на роботу адже немає з ким залишити дитину.

Рекомендації

1. Збільшити кількість місць в школах та садочках шляхом побудови нових закладів або прийняття програм щодо фінансування, пільг чи інших преференцій для заохочення приватного сектору створювати приватні школи чи садочки.
2. Створити умови для належного транспортного сполучення, забезпечення мобільним зв'язком та доступом до інтернету гірські села Закарпатської області.
3. Забезпечити доступ ВПО до інформації про вакантні посади та існуючі програми шляхом розсилання друкованих матеріалів у гірські населені пункти Закарпатської області.

Українська Гельсінська спілка з прав людини (УГСПЛ) – найбільша асоціація правозахисних організацій України, що об'єднує 27 правозахисних недержавних організацій. Спілка сприяє розвитку гуманного суспільства, що базується на повазі до людського життя, гідності та гармонійних стосунків між людиною, державою і природою через створення платформи для співпраці між членами Спілки та іншими учасниками правозахисного руху.

04070, м. Київ, вул. Фролівська, 3/34
Тел. +38 044 485 17 92
факс +38 044 245 99 24
<http://www.helsinki.org.ua>
e-mail: office@helsinki.org.ua

